

Ɔwɔlɛ mu nu ba kyɔrɔɔ naa sa Hibriwu abi

*Ibwaare bɔla mu-bii su
tɔwe mu asin sa anɛ*

¹ Saɲa mu didaa mu Ibwaare bɔla mu atɔwɛpɔ su nuɛn tɔwe mu asin sa anɛ naana ana saɲa gaalaagaa ye ikpa kukwu-kukwu su. ² Amaa nke laalaalɔwe numu tɔ mu, ɔ bɔla Mu-Bii Yesu su nuɛn tɔwe mu asin sa anɛ. Mu i gye ɔmu nu Ibwaare bɔla mu su tɔv sɔsɔ ye kase ye umu kutɔ kumaa numu, nu ɔ wɔla lɛɛ mu fɛɛ kutɔ kumaa ii biti i baa i gye mu lɛɛ. ³ Nu mu i lɛɛ Ibwaare bunyaa nhalgesa kpare mu ifuli kaapu, nu mu tɔ nu an wu kanan mu nu Ibwaare gbaa-gbaa du. Nu mu kɔnɔ tɔ asin mu nu i bɔgya nu ɔ sɔ ɛɛ ki kutɔ kumaa numu su. Nu maa fwu nyimisa alibi kamaa mu, ɔ naa kyina Ɔlɔnpɔ Owura lala Ibwaare gyisa sɔ sɔsɔ. ⁴ Imu sɔ ɔ kyɔ Ibwaare nbɔɔ mu kukyɔ, nu kitu mu nu Ibwaare sa mu mu, bila ki kyɔ bamu lɛɛ gaa.

⁵ Lu fɛɛ Ibwaare nbɔɔ tɔ ɔmɔmɔ nu Ibwaare tɔwe mu kakaaku ye,

“Fɔ gye Mi-Bii,

Lu ndaga n gye Fɔ-Se?”

Abɛɛ,

“N biti n baa n gye Mu-Se,

ke mɔɔ mu ɔ baa ɔ gye Mi-Bii?”

⁶ Saɲa mu nu Ibwaare biya Mu-Bii gyankpaasa dulinyaa tɔ mu, ɔ bila tɔwe mu nbɔɔ mu nu ba bu sɔsɔ mu ye,

“Fane me nboɔ kpini fan muja sun mu.”

⁷ Nu lbwaare maa towe lu mu nboɔ mu su mu,
o towe ye,

“N waa me nboɔ fee afuu,*

nu n bila waa bamu fee fulon anobi.”

⁸ Amaa lbwaare towe sa mu-Bii mu bure ye,

“Fu gye lbwaare, nu fu kuwura-gyii kii biti kɛ
baa kɛ bu to kakpaa,

nu fii biti fu taa kesintin gyii fu kuwura mu
kumu okpa su.

⁹ Nu kesintin kigyii nu fii biti, nu fii kisi alibi.

Imu su nu me, lbwaare n diyaa fu n kyɔ fu
tɔmaa ana okumaa numu,

nu n yege fu kokolo ki fuuli fu.”

¹⁰ Nu lbwaare bila towe mu-Bii mu nu o tu mu
ɔnyirɛ mu ye,

“Lu npiili ase mu fu ii yii dulinyaa kase,

nu fu ɪ waa ato mu nu ɪ bu susu mu.

¹¹ Inumu kpini ii biti i nyita, amaa fee fu bure fu
bu to kakpaa.

Inumu ii biti ɪ kyate fee ato bunsu.

¹² Fii biti fu boɔ umu fee ɪkaale bunsu,

ke fu kyeege umu fee ato bunsu.

Amaa fee fu, fu mee ye fu kyeege nu kanan mu
nu fu du mu,

kanin nu fii biti fu baa fu du, nu fu nsu ɪ
man su okaa.”

¹³ lbwaare towe mu-Bii ye,

“Kyina me kibaa gyisa su

naa fɔb saja mu nu n biti n taa fu akisipu
waa fu ayaa kase.”

* **1:7** 1:7 Afuu gbaa bila ɪ gye kayaayu, Hibriwu katowe to.

Amaa ɔ man tɔwe fale asin numu sa mu kaboo kuku.

¹⁴ Imu su lbwaare nboo mu kpini ba gye bamu nu bee sun lbwaare, nu o sun bamu ye ba ba kye bamu nu bee biti ba ba nye kamolige mu to.

2

Kamolige mu asin

¹ Lu inumu su mu i dagaa a maa biya asu kase, ke a kita asin danbirasa mu nu an nu mu to ye odan, ke a man kyeege gberee-gberee lu mu to.

² Fee nu nbara asin mu nu lbwaare bola mu nboo mu su tɔwe ane naana ana mu i sun kusun, nu an nyi ye lu koo didaa mu, okumaa mu nu ɔ waa kusu to olon nu ɔ man buu lbwaare nbara inumu mu, ɔ nye kusu bite mu nu i dagaa.

³ Kanin bire, fee nu an kan kina kamolige lala asin numu mu, nene nu an taale sile lu kusu bite mu to? Fale asin numu nu Onyiripe Yesu gyankpaa tɔwe mu, nu bamu nu ba nu mu mu, ba gyii mu kesintin sa ane. ⁴ Nu lbwaare gbaa gyii mu kesintin lu mu usinkaala ye adangana ye asin kyinkyinsa ye mu Kayaayu Kyirekyire mu kakee mu nu ɔ taa sa mu asa lu mu kokolo biti su.

Yesu bilini daadimaadi fee ane

⁵ Imu su man gye lbwaare nboo mu i gye akusupu sa dulinyaa pupwe mu nu ee biti ɔ waa, nu an tɔwe mu asin fale. ⁶ Amaa i su opula ku nu ɔsa ku gyii mu kesintin lee tɔwe ye,

“Mune nu anyimsa ba dan ba gye nu fu fe bamu su nfeere,

nu mune nu daadimaadi nbii-nyinsa ba dan
ba gye nu fi wu bamu su kanin?

⁷ Fu waa bamu pii fu nboɔ mu ase saɲa gberɛɛ,
amaa fu taa bunyaa ye beereɛ sa bamu,

⁸ nu fu taa kuto kumaa numu waa bamu
kase.”

Nu lbwaare maa towe ye o taa kuto kumaa
numu waa nyimisa kase mu, nu sehn man bu
to ye o man taa waa mu kase. Nu halu ndaga
gbaa, a man pɔta wu fee kuto kumaa numu ki
bu nyimisa kase. ⁹ Amaa an wu Yesu mu nu
lbwaare waa mu pii mu nboɔ ase saɲa gberɛɛ
ku, nu nbunbu bire, o taa bunyaa ye beereɛ sa
mu, lu fee o gyii lewu awurɔfo, nu lu lbwaare
kabwaala mu su mu, o wu sa okumaa numu.

¹⁰ lbwaare mu nu o tɔɔ kuto kumaa, nu kuto
kumaa numu ki bu to sa mu mu, ɪ dagaa sa mu fee
o biya mu-bii ana gaalaagaa mu bunyaa mu to.
Ke unumu ɪ taale waa mu, o nmina ye Yesu o gyii
awurɔfo, ke o ba waa ogyankpaapu danbirasa
mu nu ɛ taale molige bamu naa lɔwe. ¹¹ Mu ɪ
lee bamu lu bamu alibi to. Imu su mu ye bamu
nu o lee bamu lu alibi to mu kpini ba gye ɔse
kulɔn. Imu su nu ɪ man su mu ipeeli fee maa tu
bamu mu-supu ana. ¹² Nu o towe lbwaare ye,

“N biti n tu fu kitu sa mi-supu ana,
ke n bu ulɔn yin fu asa nsana to.”

¹³ Nu o bila towe ye,

“lbwaare, n biti n taa me n-yu tɔɔ fu su.”

Nu o bwii kyaga su ye,

“Ku me ndee ye nbii mu nu fu, lbwaare fu taa
sa me mu.”

¹⁴ Lii fɛɛ nbii mu ba maa gye anyɔmɔsa nu ba su kayɔ-wɔle ye nkalan mu, kanɔn su nu Yesu gbaa ba bilinji nyɔmɔsa fɛɛ bamu, ke o taale wu. Lii mu kelewu mu su mu, o nyita Sitaane olon mu nu o su lɔ lewu su. ¹⁵ Ke o kɔle bamu nu ba sile lewu, nu lewu kufuu ki gyii bamu amu kakyina to mu, lɔ Sitaane abaa to. ¹⁶ I gye kesintin fɛɛ, Abraham kɔnaana nu o kye to, amaa i man gye lbwaare nbɔɔ nu o kye to. ¹⁷ Imu su i tiri sa mu fɛɛ maa waa mu n-yɔ fɛɛ mu-supu ana okpa kɔmaa su, ke o baa o gye kɔwɛɛ owupu ye kesintin lbwaare osepu bilisa ase sa bamu, mu kusun mu nu ee sun ɛɛ sa lbwaare mu to. Nu mu ii biti o yile to sa asa kpini ke lbwaare o taa bamu alibi kɛɛ bamu. ¹⁸ Lii fɛɛ mu gbaa-gbaa mu wu awɔrɔfo nu o nye kutɔ to ku mu, imu su ɛɛ taale kye bamu nu ba nye kutɔ to ku mu to.

3

Yesu kyɔ Mosesi

¹ Imu su mɛ-daa ana ye mi-supu ana, lbwaare asa mu nu o tu fane mu, fan yege fane nfeere i baa i gyan Yesu su. Mu i gye lbwaare osunpu ye osepu bilisa ase mu nu an kɔle mu gyii nu an lee an towe mu. ² Nu ee nu lbwaare mu nu o lee mu mu ase, fɛɛ kanan mu nu Mosesi nu lbwaare ase kutɔ kɔmaa to lɔ lbwaare aye asa kiku su mu. ³ Yesu gye nyɔmɔsa kpare nu o su beere lala o kyɔ Mosesi, fɛɛ kanan mu nu kikpaara opɔyɔpɔ su beere lala o kyɔ kikpaara mu gbaa-gbaa. ⁴ Lii fɛɛ kikpaara kɔmaa mu nu ba pɔyɔ mu, oku i pɔyɔ kumu, amaa lbwaare i

gye kuto kumaa nimum ɔpɔyɔpɔ. ⁵ Nii Mosesi gye kɔyaafɔle mu nii ee ku lbwaare kɔkpaara mu su, nii ee gyii kesintin kuto kumaa to. Nii ee towe kuto mu nii lbwaare ii biti ɔ towe kakaaku. ⁶ Amaa Krisito i gye lbwaare mu-Bii nii ee ku lbwaare kɔkpaara asa su ye kesintin. Nii an kan taa kɔkɔlo ɔsu, yile tamaa mu to kɔnyɔn to mu, umu u kaapu fee ane i gye lbwaare kɔkpaara mu su asa.

*Fan man waa kɔsu to
ɔlon sa lbwaare*

⁷ Kanin su fee kanan mu nii Kayaayu Kyɔrekyɔre mu towe ye,

“Nii fan kan nu mu kɔno to asɔn ndaga mu,

⁸ fan man waa nkɔlo ɔsu
fee kanan mu nii ane naana ana ba daa waa,
nii ba kɔsu yile lbwaare su mu, nii ba tu
mu to ku saɔa mu nii ba bu ofuli su mu.

⁹ Tutɔ nu fane naana ana ba waa mu, nii ba tu
mu to ku,
nii ba wu ato mu nii ɔ waa nsu adɔna mu to
mu.

¹⁰ Kanin su nii i waa mu agbu sa kanin kanaana
maɔa asa,
nii ɔ towe ye, ‘Saɔa kumaa bamu nkɔlo i man
gyan mi kebiti su,
nii ii be kina me nbara kibuu.

¹¹ Imu su n nye agbu bo ntan ye,
N mee ye n bila sa bamu opula fɔutekpa mu
nii n daa n biti n sa bamu mu.’ ”

¹² Kanin su me-daa ana ye mi-supu ana
lbwaare asa, fan baa fan da su ke fane to oku
ɔ man fe nfeere libi, yege mu kɔkɔle-gyii to, ke
i man lee mu lu lbwaare mu nii ɔ te nkpa to

kakpaa mu ase. ¹³ Amaa kake kumaa fan waa abaa aniya to fee kanan mu nu fan san fan te nkpa to ndaga fale, ke alibi i man pina fane to oku ke o waa kokolo osu. ¹⁴ Nu an kan yile to kinkin naa fuu laalaalawe fee kanan mu nu an koolo gyii npiili ase mu, anaa Krisito an biti a buga barige umu nu i gye mu lee mu to. ¹⁵ Fee kanan mu nu lbwaare Asinkyan ylasa mu i wola towe mu ye,

“Nu fan kan nu mu obule ndaga mu,

fan man waa nkolo osu fee kanan mu nu fane naana ana

ba daa kusu yile mu su sana mu didaa mu.”

¹⁶ Anumu ana i gye bamu nu ba nu lbwaare asu nu ba kusu yile to mu? Man gye bamu nu Mosesi lee lu Egyipiti mu kpini? ¹⁷ Nu anumu ana nu o nye agbu waa nsu adina mu? Man gye bamu nu ba waa alibi nu ba wu ba de-de ofuli su mu? ¹⁸ Anumu ana nu lbwaare bo ntan ye, ba mee ye ba nye loo mu opula futekpa to mu? Man gye bamu nu ba waa kusu to olon mu? ¹⁹ Imu su an wu fee, lu bamu kuman-koolo-gyi su mu, ba man taale loo mu opula futekpa mu to.

4

lbwaare asa ba su fute Yesu to

¹ Imu su fee lbwaare maa da mu kokolo su lu mu opula futekpa kuloo mu, nu ki maa san ki de sa ane su mu, fan yege a baa an da su ye odan, ke i man ba fee fane to oku o foyi ke o man nye opula futekpa mu to loo. ² Lu fee ane gbaa ane an nye nu ba towe asu danbirasa mu sa ane fee kanan mu nu ba towe sa ngbaa bamu mu. Amaa

ba man nye asin mu nu ba nu mu tonɔ, lu fee ba maa nu waa bamu asu to mu, ba man kɔɔle gyii bamu nkolo to. ³ Kanin su nbunbu ane mu nu an kɔɔle gyii mu, ane ii biti a loo mu opula futekpa mu to, fee kanan mu nu lbwaare towe ye,

“N nye agbu bo ntan ye,

‘Ba mee ye ba nye loo mi opula futekpa mu to.’ ”

Halu saja mu nu o towe kanin mu, o tee wula lwee dulinyaa mu nu o tɔɔ mu kusun. ⁴ Lu fee Asinkyan yilasa mu i towe katɔn ku lu kake futesa mu su ye, “Kake sunɔsapu mu to mu, lbwaare fute lu kusun mu nu o waa mu kpini to.” ⁵ Nu i bila towe lu asin numu su ye, “Ba mee ye ba nye loo mi opula futekpa mu to.”

⁶ Imu su mu ki san ki de fee aku bee biti ba nye loo opula futekpa mu to. Amaa bamu nu ba gyankpaa nu asin danbirasa mu, ba waa kusu to oɔn, nu ba man nye loo kumu to. ⁷ Imu su lbwaare bila yila kake ku, nu ee tu kumu ye, “Ndaga.” Nu i maa kyeere kamaa to mu, lbwaare bola Dawidi su towe, fee kanan mu nu o wula towe asin mana mu ye,

“Ndaga, nu fan kan nu mu kono to asin mu,

fan man kan waa kokolo osu ye fen mee ye fan nu.”

⁸ Fee nu Gyosuwa din sa bamu ofute nin, naafɔo kamaa to lbwaare man din bila towe kake pupwe ku asin. ⁹ Kanin bire ofute fee kake futesa mu ki san ki de sa lbwaare asa, fee kanan mu nu lbwaare fute kake futesa ake mu. ¹⁰ Lu fee okumaa mu nu o nye loo lbwaare opula futekpa mu to mu, i kaapu fee o fute lu

mu gbaa-gbaa kusun waasa su, fee kanan mu nu lbwaare gbaa fute lu mu kusun su mu. ¹¹ Imu su fan yege a kpan ane n-yu okpa kumaa su, ke a loo kanin opula futekpa mu to, ke i man nye ba fee fane to oku o waa kusu to olon, ke o foyi okpa naa lu tye fee bamu mu.

¹² Lu fee lbwaare asin mu i su nkpa, nu ii sun kusun. Nu asin mu i boye i kyo sakunde gyimba anyo, nu i taale nye loo nyimisa kokolo to ye mu nfeere to, nu u barige nyimisa ikyagakpa ye awiya to npu. Nu ki bila ki tale nyimisa kokolo ye mu nfeere to. ¹³ Nu kuto kumaa mu nu lbwaare tui mu kuku man bu to, nu ki baala mu ansi su. Amaa kuto kumaa numu ki de tentengilen mu ansi su. Nu ane okumaa numu ii biti o yile lee mu konu mu ansi to.

*Krisito i gye
ane lbwaare osepu bilisa ase*

¹⁴ Lu kanin su fan yege a yile ane kikole-gyii mu nu an su mu to kenken, lu fee an su lbwaare osepu bilisa ase kpare. Mu i gye Yesu, lbwaare mu-bii mu nu o kyon susu lbwaare ase mu. ¹⁵ Lu fee ane osepu bilisa ase man gye omu nu o mee taale wu ane kuwee lu ntin mu nu a mee taale an kitaa ane n-yu mu. Amaa an su omu nu o nye kutuu to ku ato kpini to fee ane, nu mee mu man waa alibi ku. ¹⁶ Imu su fan yege a nye kokolo yile to, ba lbwaare ansi to mu kuwura-gya mu ase katin mu nu kabwaala ki bu, ke o wu ane kuwee ke a nye kabwaala mu nkyeto sanja mu nu i tiri san ane mu.

5

¹ Ibwaare Oseepu bilisa ase kumaa nɔmɔ, bɛɛ lɛɛ mɔ lu mɔ asa tɔ nɔn, ke ɔ yile bamɔ ayaa tɔ sun Ibwaare. Nɔ ɔ bila ɔ sɔ bamɔ nkɛɛ ye saraga ɛɛ sa Ibwaare, ke ɔ fwɔ bamɔ alibi. ² Kanɔn ɔsa maɲa u nye kenyiita ee wu asa mɔ nu ba man nyi nu ba fɔyɔ Ibwaare ɔkpa mɔ kɔwɛɛ. Lu fɛɛ ngbaa mɔ gyɛ nyɔmɔsa nɔn, nu ɛɛ taale waa alibi. ³ Lu inɔmɔ sɔ nu i dagaa maa lɛɛ mɔ gbaa-gbaa n-yu sɔ alibi saraga fɛɛ kanan mɔ nu ɛɛ lɛɛ asa mɔ alibi saraga mɔ.

⁴ Nu ɔku mɛɛ taale taa beɛɛɛ sa mɔ n-yu fɛɛ mɔ i gyɛ oseepu bilisa ase, amɔɔ Ibwaare i gyɛ ɔmɔ nu ɛɛ lɛɛ mɔ, fɛɛ kanan mɔ nu ɔ kyina lɛɛ Aron mɔ. ⁵ Kanɔn ɔkpa maɲa sɔ nu Krisito gbaa man sa mɔ n-yu beɛɛɛ fɛɛ ɔ gyɛ Ibwaare oseepu bilisa ase. Amaa Ibwaare lɛɛ mɔ nɔn tɔwɛ mɔ ye, “Fɔ i gyɛ Mi-bii,

Lu ndaga n gyɛ Fɔ-Se.”

⁶ Nu ɔ bila tɔwɛ katɔn kɔ Asɔnkyan yilasa mɔ tɔ ye,

“Fɔ gyɛ oseepu kakpaa

fɛɛ ɔkpa kulɔn mɔ nu Mekisedeki kyina ɔ gyɛ mɔ.”

⁷ Saɲa mɔ nu Yesu tɛ nkpa tɔ kase sɔ mɔ, ɔ sawɔ kenken ye ansikyu kɔlɛ Ibwaare mɔ nu ɛɛ taale lɛɛ mɔ lu lewu tɔ. Lu fɛɛ maa biya mɔ n-yu kase sa Ibwaare mɔ, o nu Yesu ase. ⁸ Halɔ maa gyɛ Ibwaare mu-Bii gbaa mɔ, ɔ bila fɛɛ kunu Ibwaare kade i biya awɔrɔfɔ kigyii. ⁹ Maa taale waa Ibwaare kɔkɔlɔ biti lɔwɛ kyɛkyɛɛ sɔ mɔ, mɔ o be bilɔɲi nkpa kamɔlɔge mu kumu, nu ɛɛ sa bamɔ nu bee nu mɔ ase mɔ nkpa kakpaa. ¹⁰ Nu

Ibwaare ɪ lɛɛ mu waa mu oseepu bilisa ase fɛɛ kanan mu nu Mekisedeki kyina ɔ gye mu.

Fan man kan bwii kamaa

¹¹ Naafɔɔ n su asin damante n towɛ fane lu umu su, amaa fan maa mee nu asin kase bilen su mu, ɪ bulɔn gaa sa fɛɛ n lɛɛ umu kase sa fane.

¹² Naafɔɔ halu nbunbu numu gbaa, ɪ dagaa fɛɛ fan maa tɛɛ fan gye Ibwaare asin mu akaapupu. Amaa ɪ maa san i tiri sa fane fɛɛ fan nye ɔsa ku, ke ɔ bila lɛɛ Ibwaare asin gyankpaasa mu kaapu fane mu, fan du nun fɛɛ nbii pupwe mu nu kinyapu tiri sa bamu, nu ɪ man gye agyito budusa. ¹³ Lu fɛɛ okumaa mu nu ɔ san ɛɛ nyapu kinyapu mu, ɔ man putu dan. ɔ san ɔ gye kebii nu o mee nu Ibwaare asin mu nu u yege nu nyimisa ukpa i kyiigi mu kase. ¹⁴ Amaa agyito budusa ɪ gye sa bamu nu ba bila nu ba dan nu ba nu Ibwaare asin, nu ba bu adanbirasa ye alibi mu.

6

¹ Imu su fan yege a yege Krisito kusun asin gyankpaasa mu nu an bila mu kanin, ke a dan kikɔɔle-gyii mu to kpee anɛ ansi to. I man dagaa a maa bila bwii naa bila npiili ase asin mu, fɛɛ nfɛɛɛ kikyɛɛge lu ato gyaga to, ye kikɔɔle Ibwaare gyii, ² ye kikaapu lu Ibwaare kekyugyee su, ye abaa kita gyaga asa su kule kabwaare kule, ye alewupu kikyini, ye Ibwaare katalɛ mu nu ki de kakpaa. ³ Nu Ibwaare kan kyula mu, fale nu an biti a waa ke a dan.

⁴ Ii biti ɪ baa ɪ bulɔn sa bamu nu ba yege bamu kikɔɔle-gyii to, fɛɛ ba bila taale kyɛɛge

bamu nfeere lu bamu alibi to bwii ba lbwaare ase. Lu fee lbwaare wola nmanje bamu nfeere to saja ku, nu ba daa nye lbwaare kakee ku, nu ba maa akoolé-gyipu mu ba buga nye Kayaayu Kyirekyure mu. ⁵ Nu ba nu lbwaare asin mu, nu ba wu fee i buron, nu ba bu kakyina pupwe mu nu kii biti ki ba mu olon. ⁶ Imu su nu ba kan foyi lu lbwaare okpa mu su mu, ii biti i baa i bulon sa bamu ye ba bila bwii kyeege bamu nfeere lu bamu ikpa to ba lbwaare ase. Lu fee i du nin fee ba maa bila be da lbwaare mu-Bii mu oyu laasa su bee gyila mu ipeeli sakyɔ to.

⁷ Lu fee kase mu nu bulayi i da kumu su saja kumaa, nu ki su kii nuu mu, i waa adoo-gyito mu nu i buron i sa bamu nu bee dɔɔ kumu su mu, kase mu i nye kusee lbwaare ase. ⁸ Amaa kase mu nu ki koyi iwii ye afitiri mu bire man su kyaare, nu ki man bu kata ye lbwaare o towe kumu nno. Nu imu laalaalwe mu fulon ii biti o dee kumu.

⁹ Me tomaa ana kinyi-bii okon, halu a maa towe fale gbaa mu, fane bire a man su kufuu sa fane, an nyi fan maa su ato danbirasa mu nu i lu fane kamolige mu su. ¹⁰ lbwaare gye kesintin ogyipu. O mee ye o tan fane kusun mu nu fan waa ye kebiti mu nu fan su sa mu mu su. Imu su nu fan kye mu asa to, nu fen san kyaga su fen kye bamu to. ¹¹ Ato mu nu i tiri ane lu fane ase i gye ye, okumaa numu o kpan mu n-yu waa kanin adanbirasa naa fuɔ okaa, kanan mu nu i waa ke fane tamaa mu nu fan su mu i ba to kesintin. ¹² Imu su a mee biti fee fan ba bilinji awolegyopu kabwaare-sun to, amaa fan kase bamu nu ba su

kikoolɛ-gyii yɛ kenyiita mu to, nu bee biti ba nye kutɔ mu nu lbwaare da mu kɔkɔlo su sa bamu mu.

*An su tamaa sa lbwaare
asin mu nu o da mu
kɔkɔlo su towe mu*

¹³ Saɲa mu nu lbwaare da mu kɔkɔlo su sa Abraham mu, o taa mu gbaa-gbaa kitu bo ntan, lu fee oku man bu to o kyɔ mu, ¹⁴ nu o towe yɛ, “N towe fu kesintin to yɛ, n biti n waa fu kusee, ke n yege fu kinaana ba nye akyɔ.” ¹⁵ Imu su Abraham nye kenyiita gyoo nu o nye kutɔ mu nu lbwaare da mu kɔkɔlo su sa mu mu.

¹⁶ Nu asa be kan bee biti ba bo ntan mu, bee taa asa mu nu o kyɔ bamu gbaa-gbaa bamu kitu bo ntan. Ntan kibɔ mu u kaapu kesintin, nu u yege ntan mu nu ba bo mu u tin kamɔɔre-gyii mu to. ¹⁷ Lu kanin maɲa su, lbwaare maa biti fee bamu nu o da mu kɔkɔlo su sa bamu ba wu fee o mee ye o kyeege mu nfeere mu, o yile imu su bo ntan. ¹⁸ Imu su nu lbwaare waa fale ato anyɔ animu. Imu u gye mu kɔkɔlo su kida ye mu ntan kibɔ, mu nu u kaapu fee lbwaare mee kyeege, abee o mee taale tin antɛsa. Kanin su ane mu nu an sile naa loo mu mu, a kpan ane n-yu gaa ke a kitaa tamaa mu nu ki de ane ansi to mu kenken. ¹⁹ Fee kanan mu nu kibilitɔ kpare mu nu ki budu nu kitaa okuɔ lala ki yile katɔn kulɔn mu, kanin nu ane tamaa u kitaa ane yile katɔn kulɔn ane kikoolɛ-gyii to. Kanin tamaa numu u bɔla loo lbwaare osunkpa opula kyurekyurekpa kikyurekyure susu mu to. ²⁰ Tutɔ u gye katɔn mu nu Yesu yile ane ayaa to gyankpaa ane naa loo.

Mu i ba waa Ibwaare oseepu bilisa ase kakpaa fee okpa kulun mu nu Mekisedeki kyina o gye mu.

7

Ibwaare Oseepu bilisa Mekisedeki

¹ Mekisedeki numu kyina gyii Salem kade kuwura, nu o bila o gye Olonpu Ibwaare Owura lala mu Oseepu bilisa ase. Saja mu nu Abraham naa ko taale awura aku, nu o bwii ee ba mu, Mekisedeki gyaŋa mu, nu o waa Abraham kusee.

² Nu ato mu nu Abraham naa nye oko mu to mu, o barige umu to ntun kudu, nu o taa ketun kulun sa Mekisedeki. Mekisedeki kitu mu kase i gye ye, "Ikpa-kyiigisa Owura." Nu o bila o gye Salem owura, nu Salem kase i gye ye "Kayu yuuli."

³ Nu oku man nyi sehn lu mu-se abee mu-nyi su, nu o man lu kinaana ku to. Nu oku man nyi mu kikube abee mu lewu asin. Nu o gye Ibwaare Oseepu bilisa ase kakpaa fee Ibwaare mu-Bii mu.

⁴ Fan ku kanan mu nu Mekisedeki gye nyimisa kpare. Halu Abraham mu nu o gye ane naana ana to ogyankpaasa mu, ato mu nu o naa ko oko nye mu, o barige umu to ntun kudu nu o taa ketun kulun sa mu. ⁵ Nu Mosesi nbara mu i kaapu fee bamu mu nu ba gye Lewi kinaana mu, nu bee gyii Ibwaare kiseepu mu i su okpa ba koolo ato mu nu ba barige to ntun kudu to mu ketun kulun bamu asa ase, yege bamu asa gbaa ba gye Abraham kinaana to. ⁶ Mekisedeki man gye Lewi kanan to mu nu bee gyii Ibwaare kiseepu mu to oku, amaa o koolo nbarige to ntun

kudu mu to ketun kulon lu Abraham ase nu o waa mu kusee, nu Abraham mo'o i gye o'sa mu nu lbwaare wula da mu kokolo so sa mu. ⁷ Nu i man so kamoo-re-gyii fee omu nu ee waa kusee mu, mu i gye obilisa o kyoo omu nu ee koo'e kusee mu. ⁸ Lu lbwaare kiseepu mu asin to mu, aseepu mu nu bee koo'e nbarige to ato ntun kudu to ketun kulon mu bee wu. Amaa lu Mekisedeki mu nu o koo'e ntun kudu to ketun kulon mu bire, ba lee towe ye o te nkpa to. ⁹ Nu oku gbaa i taale towe ye, Lewi kebuno abii to bamu nu bee koo'e ntun kudu to ketun kulon gbaa mu ba gye Abraham anaana-bii nin. Imu i kaapu fee Abraham maa ka ntun kudu to ketun kulon mu, bamu gbaa ba ka kanin. ¹⁰ Lu fee sana mu nu Mekisedeki gya'na Abraham mu, ba man puta koo'ge Lewi kebuno abii mu.

Yesu du nin fee Mekisedeki

¹¹ Nu Lewi kinaana kiseepu kigyii mu nu ki buu Mosesi Nbara mu, ki daa taale waa nyimisa kyee'kyee nin, naafoo mune waa so nu i san i tiri fee lbwaare oseepu pupwe ku o bila be gyii kiseepu fee okpa kulon mu nu Mekisedeki kyina o gye mu, nu i man gye Lewi kinaana-bii Aron lee mu? ¹² Fee nu lbwaare kiseepu kigyii i maa kyee'ge mu, kanin gbaa nu i dagaa fee Nbara mu gbaa i maa kyee'ge. ¹³ Nu Yesu mu nu asin numu i towe i lu mu so fale mu, lu kebuno ku to nin. Nu kebuno mana to oku man puta gyii lbwaare kiseepu ke o sun kiseepu kusun. ¹⁴ Lu fee i gye kesintin fee ane-Nyiripe Yesu mu lu Gyuda kebuno to nin, amaa kanin kebuno mana bire, Mosesi man towe ye bee biti

ba be gyii Ibwaare kiseepu. ¹⁵ Nuu asin mu i lee kaapu to danbirasa. Ibwaare oseepu pupwe ku ba, nu o du fee Mekisedeki. ¹⁶ Nuu o ba waa Ibwaare oseepu yege o man lu Lewi kinaana mu to, amaa Ibwaare waa mu oseepu bola mu nkpa mu nu i su olon nu i man su okaa. ¹⁷ Lu fee Asinkyan yilesa mu i towe lu mu su ye, “Fu i gye Ibwaare oseepu kakpaa, fee okpa kulon mu nu Mekisedeki kyina o gye mu.”

¹⁸ Kanin su didaa nbara mu nu ba buu mu bure, ba yege umu yila ikaa su, lu fee i man bulon nu i man su ton. ¹⁹ Lu fee Mosesi nbara man taale waa kuto kumaa lwe Ibwaare kebiti su kyeekeye. Amaa nbunbu an su tamaa danbirasa mu nu an bola su an nin an tiri Ibwaare.

²⁰ Kuto mu nu ki bila ki tii su i gye ye, Ibwaare bo ntan kiseepu pupwe numu su. Yege bamu nu ba ba waa Ibwaare aseepu mu kpini, Ibwaare man bo ntan sa bamu.

²¹ Amaa Yesu bure maa ba waa Ibwaare oseepu mu, Ibwaare bo ntan tii su, nu o towe mu ye, “Me Onyiripe Ibwaare n bo ntan, nu n mee ye n kyeege me nfeere, fu i gye oseepu kakpaa.”

²² Lu Ibwaare ntan numu su mu, Yesu i ba waa omu nu o yile katowe kyula mu nu Ibwaare waa anaa mu nsana mu to, nu ki buron ki kyo kididaa mu.

²³ Kimu nu ki bila ki tii su i gye ye, bamu nu ba gyankpaa gyii Ibwaare kiseepu mu ba kyo gaa. Lu fee nu oku kan wu yege mu kusun mu, oopupe u ba ee yii mu ayaa to. ²⁴ Amaa lu kanan mu nu Yesu maa te nkpa to kakpaa su mu, ee gyii Ibwaare kiseepu mu nu ki man su okaa. ²⁵ Imu

su Yesu ɪ taale mɔlɪge bamu nu ba bɔla mu su ba lbwaare ase mu kakpaa, lu fee ɔ te nkpa to kakpaa nu ɔ yile to ee kule lbwaare ee sa bamu.

²⁶ Nu Yesu ɪ gye lbwaare Oseepu bilisa ase mu nu ɔ dagaa sa ane a maa nye. Nu mu ɪ bɔla lbwaare ansi, nu mu n-yu su man su alibi ku, nu ɔ man su ineesi ku, nu ɔ man du fee alibi awaapu, nu lbwaare diyaa mu susu ɔ kyɔ ɔkɔmaa nimu mu aye. ²⁷ Nu Yesu man du fee lbwaare Aseepu abilisa banban mu nu bee gyankpaa bee lee bamu n-yu su alibi saraga kake kumaa, pɔyi nu bee lee asa n-yu su alibi saraga mu. Amaa Yesu bire man waa kanin, ɔ taa mu mu n-yu lee saraga sa alibi awaapu kilu kolon.

²⁸ Mosesi nbara kikaapu mu su mu, asa mu nu ba be gyii lbwaare kiseepu bilisa mu kpini ba gye bamu nu ba man taale kitaa bamu n-yu kyee kyee. Amaa Mosesi nbara mu kamaa mu, lbwaare bo ntan lee mu-Bii ba waa Oseepu bilisa ase mu nu o du kyee kyee naa fuɔ ɔkaa.

8

Oseepu bilisa Yesu Krisito ɪ biya katowe kyula pupwe

¹ Nbuɔnbu asin mu nu an towe fale kpini mu ɪ gye ye, an su lbwaare oseepu bilisa ase mu nu ɔ te lbwaare kuwura-gya lala mu gyisa su susu. ² Nu ee sun kiseepu kusun opula kyirekyirekpa kikyirekyire mu to, nu ki gye tanti kubuu gbaa-gbaa mu nu ki bu susu mu. Nu ɔnyiripe lbwaare gbaa-gbaa i yii kumu, man gye nyimisa.

³ BEE LEE Ibwaare oseepu bilisa ase kumaa numu ye o baa o su nkee ye atobwaaya kolonjo ee sa Ibwaare. Imu su i dagaa fee ane oseepu bilisa ase Krisito numu gbaa maa nye kutu ku taa lonjo sa Ibwaare. ⁴ Nii o din o bu kase su nin, naafoo o mee ye o baa o gye Ibwaare oseepu kpini-kpini. Lu fee bamu nu bee gyii Ibwaare aseepu mu, ba wula ba bu to bee lee saraga fee kanan mu nu Mosesi nbara mu i kaapu mu. ⁵ Nii kase su Ibwaare aseepu kusun mu gye susu lee mu keduli nin, man gye kumu gbaa-gbaa nin. Kanin su saja mu nu Mosesi ii biti o yii Ibwaare tantu kubuu mu, Ibwaare da mu kumu to tawe mu ye, “Ku su, ke fu yii mi osunkpa tantu kubuu mu kyekyee fee kanan mu nu n kaapu fu kibu mu su mu.” ⁶ Amaa Yesu gyii kiseepu kusun mu nu ki buron gaa ki kyoo Ibwaare aseepu banban mu lee. Nu katowe kyula pupwe mu nu Yesu waa yula anaa Ibwaare nsana mu gbaa, ki buron ki kyoo kididaa mu, nu ki bila ki su kokolo kida danbirasa ki kyoo kididaa mu.

⁷ Fee nu katowe kyula didaa mu nu Ibwaare waa maa asa nsana, nu ki daa ki du kyekyee nin, naafoo i man tiri sa Ibwaare fee o bila waa kinyosapu mu. ⁸ Amaa Onyurpe Ibwaare wu alibi lu asa mu su, nu o tawe ye,

“Saja ku ii biti o ba ke me, Onyurpe Ibwaare
n biti n waa katowe kyula pupwe
maa Israyi abi
ye Gyiwu abi nsana.

⁹ Nii ki mee ye ki baa ki du fee katowe kyula mu nu n maa bamu naana ana a kyina waa mu,

saŋa mu nu n kɩtaa bamu abaa to,
 gyankpaa bamu lee bamu lu Egiyipiti mu.
 Lu fee ba maa man gyii kesintin lu me katowe
 kyula mu to su mu,
 n pale me kamaa sa bamu.

¹⁰ Nke mu nu ii biti i ba fale to mu, umu i gye
 katowe kyula mu nu n biti n waa maa Israyi
 abi nsana.

N biti n taa me nbara waa bamu nfeere to,
 ke n kyurɔɔ umu waa bamu nkolo to.

N biti n baa n gye bamu lbwaare,
 ke ba baa ba gye me asa.

¹¹ Nu oku i gye oku man bila ye o kaapu mu
 tomaa
 abee mu-nyi mu-bii towe mu ye, 'Bu
 Onyiripe lbwaare.'

Lu fee okumaa numu ii biti o ba bu me
 lu nbii su naa fu abilisa su.

¹² N biti n taa bamu alibi kee bamu,
 ke n man bila nyinji bamu alibi kake aku.

Me, Onyiripe lbwaare n towe kanin."

¹³ Nu lbwaare maa towe lu katowe kyula
 pupwe mu su mu, u kaapu fee katowe kyula
 gyankpaasa mu ki waa kididaa. Nu kutɔ kumaa
 mu nu ki ba waa kididaa, nu ki man su kyaare
 mu, kii biti ki ba fɔyi.

9

Kabwaare-sun kase su

¹ Kanin su katowe kyula gyankpaasa mu
 nu lbwaare waa maa asa nsana mu, ki su
 umu kabwaare-sun nbara ye tanti kubuu opula
 kyirekyirekpa mu nu ki bu kase su mu. ² Nu ba

taa kítaa lala sùtasa barige kímù tó ipula ìnyò. Opula gyankpaasa mù tó nù bée tì yé Opula Kyirekyire nù kímù tó nù fitila ògyagakpa yé teeburi yé bodobodo mù nù ba taa sa Ibwaare mù bù. ³ Nù kítaa mù kamaa ì gye opula nyòsarpù mù nù bée tì yé Opula Kyirekyirekpa Kikyirekyire. ⁴ Nù tutò nù suwa kaswù mù nù bee tuwa atò liifensa kímù sù, yé katòwé kyula kídakaa mù nù ba taa suwa nyalé kímù mù bù. Kídakaa manja tó nù suwa bonburon mù nù kù sù “Mana” agyitò mù nù Ibwaare sa bamù naana ana ofulì sù mù bù. Nù Aron kikpebi mù nù kù pòròge afatée bunboli, yé abuu panpasan anyò mù nù Mosesi kyuròò Ibwaare nbara kudu mù gyaga sù mù bù. ⁵ Nù ba waa atò anyò* akù mù nù ba sù atée ba gyan kídakaa mù sù, nù ù kaapu fée Ibwaare bù tutò. Ba yaase bamù atée bun kídakaa mù obunkpa nù bée tì tutò yé Opula mù nù Ibwaare sù alibi éé kéé. Amaa an mée taale léé asin nùmù kpini kase sa fane nbunbù nùmù kùkulùn-kulùn.

⁶ Fale nù ba waa kutò kúmaa nùmù yìla, ké Ibwaare aseepu mù bee loo tantì opula kyirekyirekpa mù tó kake kúmaa bée waa bamù kiseepu kusun awaasa. ⁷ Amaa, amòò Ibwaare Oseepu bilisa ase mù nkùn ii loo Opula Kyirekyirekpa Kikyirekyire mù tó. Nù kesu kúmaa tó mù, ee loo tutò kílù kulùn nùn. Nù atóbwaaya nkalan nù ò sù ee loo tutò, nù éé taa kulé mù gbaa-gbaa kumu sù alibi yé alibi mù nù mù asa ba waa yége ba man nyì yé ì gye alibi

* **9:5** 9:5 BEE TÌ ATÒ NÙMÙ YÉ KYERABIM.

mu. ⁸ Bɔla unumu su mu, Kayaayu Kyurekyure mu i lee kaapu fee saɔa mu nu tantu kubuu lala gyankpaasa mu maa san o yile fale bure, okpa mu man pɔta bugi kpee Opula kyurekyurekpa Kikyurekyure mu to. ⁹ Inumu i gye asin kaapusa sa ane mu nu an te ndaga kakyina numu to. I kaapu fee nkee mu nu ba taa biya lbwaare, ye atobwaaya mu nu ba taa loho sa lbwaare gbaa mu, i mee taale yege asa mu nu bee sun mu mu, bamu nfere i bu fee lbwaare taa bamu alibi kee bamu. ¹⁰ Imu nu bee waa mu kpini mu i gye ikisii lu agyito kigyii ye ato nuusa su ye ato kifwu ye n-yu su kigyee. Inumu i gye ansi su awaasa nbara mu nu bee waa naa fuu saɔa mu nu lbwaare biya kabwaare-sun pupwe katowe kyula pupwe mu to.

*Krisito abi kpini i gye
kayɔ-wɔle kolɔn*

¹¹ Amaa Krisito ba fee lbwaare Oseepu bilisa ase sa ato danbirasa mu nu i bu to nbunbu fale. Nu o loo tantu kubuu lala mu nu ki dagaa, nu ki gye kɔkpare, nu i man gye nyimisa i yii kumu, nu ki man gye dulinyaa numu to lee mu. ¹² Krisito maa loo tantu kubuu Opula Kyurekyurekpa Kikyurekyure mu to mu kɔlu kolɔn kakpaa mu, o man taa nbwe ye unaate nkalan loo naa waa koloho. Amaa o taa mu gbaa-gbaa mu nkalan loo nin naa ka alibi kuko ke a nye kamolige mu nu ki su nkpa kakpaa. ¹³ Dɔdaa lee mu bure nbwe ye unaate nkalan, ye naate kadanba mu nu ba tuwa mu nso nu ba su bee nmate bamu nu ba waa ineesi mu su, ke i kaapu fee ba nye bamu n-yu su kifwu. Nu unumu i kan

taale fwu bamu n-yu su ineesi mu, ¹⁴ kanun bure, Krisito nkalan mu nu i bola Kayaayu mu nu ki su nkpa kakpaa su mu, nu o taa mu gbaa-gbaa n-yu waa kolonjo kpare sa lbwaare mu, nene su nu mu nkalan manja i mee taale fwu ane nfeere lu awaasa libi mu nu i su ane ii kpee lewu to mu? Inumu ii biti i yege ke a nye sun lbwaare mu nu o te nkpa to mu kakpaa.

¹⁵ Kpali inumu su mu, Krisito i gye omu nu o yile asa ye lbwaare nsana sa katowe kyula pupwe mu nu lbwaare waa mu, ke i yege bamu nu lbwaare tu bamu mu, ba ba nye mu kusee mu nu o da mu kokolo su sa bamu mu kakpaa. Inumu ii biti i waa nin, lu fee Krisito taa mu n-yu sa lewu nu o ka bamu mu nu ba waa alibi katowe kyula gyankpaasa mu to mu kuko.

¹⁶ Fee nu o sa ku kan waa katowe yila lu mu kapatye su mu, i tiri fee o sa manja maa wu nin poyi ke i sun kusun. ¹⁷ Lu fee katowe yilasa mee taale waa kusun yege o sa mu nu o waa kumu mu, san o te nkpa to, amoo o wu nin poyi ke i waa kusun. ¹⁸ Inumu su nu halu katowe kyula gyankpaasa mu gbaa nu nkalan i man kyeege worige mu, i mee sun kusun. ¹⁹ Lu fee sanja mu nu Mosesi lee lbwaare nbara mu kpini towe asa mu, kutu mu nu i dagaa ba waa mu, o taa inaate ye nbwe nkalan buga ye nkyu. Nu o taa kebula pipee taa nmina ye afatee,† nu o taa nyo nkalan ye nkyu mu to taa nmate-nmate nbara owule mu ye asa mu kpini su. ²⁰ Nu o towe ye, “Nkalan inumu u kaapu katowe kyula mu nu lbwaare waa

† 9:19 9:19 Bee tu kanun afatee numu ye hisopi.

fanε mυ nsana, nu ɔ sa fanε kɔnɔ ye fan buu.”

²¹ Kanɔn ɔkpa kulɔn maɲa sɔ nu Mosesi taa nkalan mυ ηmate-ηmate lbwaare tantɔ kubuu lala ye kabwaare-sun atɔ waasa mυ nu ba sɔ bee sun lbwaare mυ kpini sɔ. ²² Imɔ sɔ fɔ kɔ mυ, Mosesi Nbara saɲa mυ, atɔbwaaya nkalan nu ba sɔ bee fwɔ ineesi. Nu nkalan ɪ man kyεεge mυ, lbwaare mεε ye ɔ taa alibi kεε.

²³ Imɔ sɔ nu kase sɔ tantɔ kubuu mυ, ye atɔ kumaa mυ nu ɪ bɔ imɔ tɔ mυ, nu ɪ yɪε sa sɔsɔ gbaa-gbaa lεε mυ, ɪ tiri fεε ba maa taa nkalan fwɔ imɔ. Amaa sɔsɔ gbaa-gbaa lεε mυ, ɪ dagaa ba maa taa nkalan mυ nu ɪ kyɔ atɔbwaaya lεε mυ fwɔ imɔ. ²⁴ Imɔ sɔ Krisito man loo kabwaare-sunkpa opula kyɪrekyɪre mυ nu asa ba taa bamɔ abaa waa mυ tɔ, nu kɪ gyε sɔsɔ lεε kɪgbaa-gbaa mυ keduli. Amaa ɔ loo sɔsɔ lεε kɪgbaa-gbaa mυ tɔ naa yɪε anε ayaa tɔ lbwaare ansi tɔ nbɔnbɔ. ²⁵ Nu Krisito man taa mυ n-yɪ ee loo sɔsɔ Opula Kyɪrekyɪrekpa Kɪkyɪrekyɪre kesu kumaa, fεε kanan mυ nu lbwaare Oseepu bilisa ase ɪ taa atɔbwaaya nkalan ee loo Opula Kyɪrekyɪrekpa Kɪkyɪrekyɪre mυ tɔ kɪɪ kulɔn kesu kumaa numɔ mυ. ²⁶ Kanɔn bɪrε, naafɔɔ Krisito ii biti ɔ ba ee gyii awɔrɔfɔ kesu kumaa lɪ koo saɲa mυ nu lbwaare tɔbɔ dulinyaa mυ. Amaa nbɔnbɔ dulinyaa maa kpee kumɔ laalaalɔwe mυ, ɔ ba taa mυ gbaa-gbaa n-yɪ waa kɔlɔɲɔ kɪɪ kulɔn lεε alibi kakpaa. ²⁷ Fεε kanan mυ nu ɪ dε sa daadimaadi kumaa numɔ ye ɔ wu kɪɪ kulɔn, kε mu lewu kumaa mυ, lbwaare ɔ gyii mυ asɔn. ²⁸ ɔkpa kulɔn maɲa sɔ nu Krisito ba wu kɪɪ kulɔn kakpaa, kε ɔ lεε asa gaalaagaa alibi. Nu

ee biti o bwii ba kinyosapu, yegge i man gye alibi kileɛ su nu ɛɛ ba. Amaa ee biti o ba molige bamu nu ba kɔɔla bee gyoo mu mu.

10

*Krisito taa mu n-yu lee saraga
kili kulon kakpaa*

¹ Mosesi nbara mu man gye kesintin ato mu nu i bu kamaa u ba mu gbaa-gbaa, amaa i gye umu keduli nin. Lu fale su mu atɔɔbwaaya saraga kɔɔɔɔ kulon mu nu bee waa kesu-kesu kanan mu nu nbara mu u kaapu mu, mee taale waa asa mu nu bee sun lbwaare mu kyɛkyɛ naa lɔwe. ² Fɛɛ nu atɔɔbwaaya saraga kɔɔɔɔ i din taale fwu asa mu nu bee sun lbwaare, lu bamu alibi to kili kulon mu, naafɔɔ ba din yegge saraga kileɛ, yegge ba man bila fe nfɛere fɛɛ ba gyii alibi kupwe. ³ Amaa kanun atɔɔbwaaya saraga kɔɔɔɔ mana ii nyini asa mu kesu kumaa bamu alibi mu nu bee waa. ⁴ Lu fɛɛ anaa-nyin ye nbwe nkalan i mee taale lee alibi.

⁵ Imu su sana mu nu Krisito u ba dulinyaa to mu o towe lbwaare ye,
“Fu mee biti atɔɔbwaaya
saraga kileɛ ye ato kekeɛ,
amaa fu sa me nyimisa kayi-wɔle
ye n ba taa lee saraga.

⁶ Nu atɔɔbwaaya mu nu bee tuwa fu kaswu su
bee lee saraga,
ye alibi kɔta keɛ saraga kileɛ mu bure,
i mee bola fu ansi.”

⁷ Tɔto nu n towe ye, “lbwaare, me ndee! N ba
nin ke n ba waa fu kebiti fɛɛ kanan mu nu

ba kyurɔɔ me n-yu su asun waa Asunkyan yulasa mu to mu.”

8 Nu ɔ daa ki towe Ibwaare ye, “Fu mee biti atɔbwaaya saraga kilee ye atɔ kekee, umaa atɔbwaaya mu nu bee tuwa fu kaswu su bee lee saraga, ye alibi kita klee saraga kilee mu, i mee bola fu ansi” (umee mu gbaa mu, umu nu Mosesi nbara mu i kaapu fee ba waa). ⁹ Tuto nu Krisito bila bwii towe ye, “Ibwaare me ndee! N ba nun ke n ba waa fu kebiti.” Imu su Ibwaare yege atɔbwaaya saraga kilee mu tub, nu ɔ taa Krisito saraga kilee mu ba yii ayaa to. ¹⁰ Lu fee Yesu Krisito maa waa kutɔ mu nu ki gye Ibwaare kebiti su mu, fee maa taa mu gbaa-gbaa n-yu lee saraga kilu kulɔn kakpaa su mu, ɔ loho ane kpini yula sa Ibwaare.

¹¹ Ibwaare Oseepu kumaa numu yile ee waa mu kabwaare-sun asun kake kumaa, nu saha kumaa ee lee isaraga kulɔn manja, yege i mee taale lee asa alibi. ¹² Amaa Krisito bire, taa mu n-yu lee saraga kilu kulɔn sa alibi kakpaa, nu ɔ naa kyina Ibwaare kibaa gyisa su. ¹³ Taa lu kanun saha manja mu, o sii ɔ te o gyoo fee Ibwaare ɔ taa mu don ana waa mu ayaa kase. ¹⁴ Lu fee saraga kulɔn mu nu ɔ taa mu n-yu lee su mu, ɔ loho bamu nu ɔ fwu bamu lu alibi to mu yula sa Ibwaare kyeekeye kakpaa.

¹⁵ Nu Kayaayu Kyirekyire mu gbaa ii gyii asun numu kesintin kaapu ane, fee kanan mu nu Ibwaare gyankpaa towe ane ye,

¹⁶ “Nke mu nu ii biti i ba mu,
katowe kyula numu nu n biti n waa maa
bamu nsana.

Me, lbwaare ɪ tɔwe kanɪn.

N biti n taa me nbara waa bamu nkolo to
ke n kyɔrɔɔ umu waa bamu nfeere to.”

¹⁷ Nu o bwii kyaga su ye,

“N mee bila ye n nyinji bamu alibi mu nu ba waa
ye kanan mu nu ba foyi okpa nbara mu to
mu kakaaku.”

¹⁸ Imu su lbwaare maa taa asa alibi kee bamu
fale bɪre, ɪ man bila i tiri fee ba kpali alibi su lee
saraga. Fan yege an nye nkolo yile lbwaare ansi
to. ¹⁹ Imu su mi-nyi mu-bii ana akɔɔle-gyipu, lu
Yesu nkalan mu nu o kyeege wurige mu su mu,
an su okpa fee an taale loo opula Kyurekyurekpa
Kikyurekyure mu to lbwaare ansi to. ²⁰ An taale
faa kita kunsu mu su, lu fee Yesu ɪ taa mu
gbaa-gbaa kayi-wule bugi okpa pupwe mu nu
ku sa nkpa mu, sa ane. ²¹ Nu a maa su lbwaare
Oseepu kpare mu nu ee ku lbwaare kikpaara
asa su mu, ²² fan yege a nin tiri lbwaare. Fan
yege a taa kokolo fuuli ye kɔɔle-gyii mu nu
ku man su kamɔɔre-gyii, ye nfeere mu nu u
kaapu ye lbwaare taa ane alibi kee ane, ye ane
kayi-wule mu nu ba taa nkyu kyurekyure fwi
mu, ba lbwaare ase. ²³ Fan yege a kita tamaa
asin mu nu an yile su an tɔwe mu to kenken, lu
fee lbwaare mu nu o da mu kokolo su mu, u waa
kuto mu nu o tɔwe ye ee biti o waa mu. ²⁴ Fan
yege a fe nfeere lu kanan mu nu a tɔwe an waa
abaa, ke a kye abaa to, ke a waa adanbirasa sa
abaa. ²⁵ Fan man yege ke a yege kɪgyaŋe buga,
fee kanan mu nu aku ba mee gyaŋe bee buga mu,
amaa fan yege a waa abaa aniya to, fee fan maa

ku wu fεε Ɔnyiripe Yesu Kake lala mu kii biti ki ba mu ki tiri to.

²⁶ Fεε a maa wola bu kesintin asin numu, nu a ku ansi an san an waa alibi bire, saraga kileε sa alibi ku man bila ki bu to. ²⁷ Amaa koto mu nu ki san i gye ye, kɔkɔlo nmaa mu nu ki de kii gyoo lbwaare kupwe kubun ye fulon yen-yen mu nu kii biti ki ba diye lbwaare mu don ana mu. ²⁸ Okumaa mu nu o kina Mosesi nbara mu, nu asa anyo abee asa asa be gyii kesintin ye asa mu kina kanin nbara mu bire, be mee wu mu kuwεε bee moo mu nin. ²⁹ Nu kanin bire, bamu nu ba tuw kiyaa saale lbwaare mu-bii moo de? Kusu bute lala ku de sa bamu, fεε ba maa man taa lbwaare katowe kyula nkalan mu nu u fwu bamu lu alibi to mu tu sehn, nu ba bila bwii saale Kayaayu Kyirekyire mu nu ku bwaala asa mu? ³⁰ Lu fεε an nyi lbwaare maa towe ye, “Me i teela alibi awaapu, Nu me ii biti n bute bamu asu.” Nu o bila bwii towe ye, “Me Ɔnyiripe lbwaare n biti n gyii me asa asin.” ³¹ Kanin su ii biti i baa i gye kufuu fεε oku maa tiye lbwaare mu nu o bu to kakpaa mu kusu bute to.

³² Fan nyinji fane nke gyankpaasa mu nu lbwaare bugi fane ansi, nu fan wu mu okpa, nu fan yile to gyii awurufo, yege fane abaa i man yoo mu. ³³ Sana ku to moo mu, fan nye asebi ye kanyanla asa nsana to, iku moo mu, fan kye bamu nu ba nye kanin awurufo mu to. ³⁴ Fan su, nu fan yiyεε, nu fan sa bamu nu ba kita bamu tii obu mu su, nu ba maa koole fane npatiyε gbaa mu, i man ko fane, amaa fane ansi i gyii nin. Lu fεε fane gbaa-gbaa fane fen nyi fεε fan maa su

npatiye danbirasa mu nu i bu to kakpaa susu.

³⁵ Imu su fan man yege fane abaa i yoo, fan yile kinyin to kenken. Lu fee lbwaare ii biti o ka fane koko lala. ³⁶ Fan nye kenyiita yile to ke fan taale waa kuto mu nu lbwaare ii biti, ke i yege fan nye kuto mu nu o da mu koko lo su ye ee biti o sa fane mu. ³⁷ Fee kanan mu nu Asinkyan yilasa mu i towe ye,

“I san gberere ke Omu nu ee ba mu, o ba. I man bila ye i kyereere.

³⁸ Nu me asa mu nu bamu ikpa i kyigi lu bamu koko le-gyii su mu, bee biti ba nye nkpa.

Amaa omu nu o kan bwii kamaa bira,
o mee ye o bola mi ansi.”

³⁹ Nu an man gye bamu nu bee bwii kamaa nu ba mee nye kamolige mu, amaa an gye bamu nu an kole lbwaare gyii, nu an nye kamolige mu.

11

Adidaapo koko le lbwaare gyii mu asin

¹ Mune i gye koko le-gyii? Koko le-gyii i gye ye an nyi fee an biti a nye ato mu nu an su umu tamaa, nu a mee wu umu ye ane ansi yege i bu to kesintin maa. ² Koko le-gyii numu su nu lbwaare ansi i gyii adidaapo mu su.

³ Lu koko le-gyii su nu an nu kase fee lbwaare mu konosa nu o taa tu dulinyaa. Imu su ato mu nu a mee wu ye ansi mu, umu nu lbwaare taa waa ato mu nu an wu fale. ⁴ Lu koko le-gyii su, nu Abeli lee saraga danbirasa sa lbwaare, nu i buron i ky mu-daa Ken lee mu nu o waa mu. Nu

lu mu kıköle-gyii su, nu lbwaare wu mu fee mu ikpa i kyigi, lu fee lbwaare gbaa-gbaa mu ansi i gyii mu saraga mu su. Lu mu kıköle-gyii numu su mu, halu maa wu gbaa mu, mu kıköle-gyii mu ki san ku tawe ane ye ane gbaa ane a köle gyii kanu.

⁵ Enoki kıköle lbwaare gyii su mu, nu lbwaare taa mu kpee susu yege o man wu. Nu asa ba man bila wu mu, lu fee lbwaare taa mu lu bamu ansi su kyun. Asunkyan yulasa mu i tawe ye, payi ke lbwaare o taa Enoki kpee susu mu, o bola lbwaare ansi. ⁶ Amaa okumaa mu nu o mee köle lbwaare ee gyii mu, o mee taale bola mu ansi. Lu fee okumaa mu nu ee ba lbwaare ase mu, i dagaa o köle gyii fee lbwaare bu to, nu mu i gye omu nu ee ka bamu nu bee payi ansi bee ku bee biti mu mu kuko.

⁷ Nowa kıköle lbwaare gyii su mu, sana mu nu lbwaare da mu kumu to lu ato mu nu i man puta waa mu su mu, o nu sa lbwaare. Nu o sale okulu lala mu nu ki molige maa mu kıkpaara su abi kpini. Lu mu kıköle-gyii numu su mu, o bun dulinyaa kpini kupwe, nu lu mu kıköle-gyii su mu, lbwaare tu mu ye ikpa kyigisa wuya ana mu to oku.

⁸ Abraham kıköle lbwaare gyii su mu, sana mu nu lbwaare tu mu ye o kusu lu katun mu nu o bu mu kpee kase mu nu kii biti ki ba biliji mu kapatye kakaaku mu, o nu sa lbwaare. Nu o kusu ee kpee, yege o man nyi katun mu ee kpee.

⁹ Lu mu kıköle-gyii su mu, maa fubu kase mu nu lbwaare da mu kökolo su sa mu mu, o yii tantu abu kyina to fee ofo. Nu kanu mana su nu mu-bii Isaki, ye mu kanaana-bii Gyekobu mu

nu Ibwaare da mu kɔkɔlɔ su sa bamu mu, gbaa ba kyina. ¹⁰ Abraham waa kanin lu fee mu ansi u gyan kade lala mu nu Ibwaare gbaa-gbaa u kyurɔɔ kumu, nu o yii kumu kase, nu o pɔyi kumu yila kakpaa mu.

¹¹ Sara kɔkɔle Ibwaare gyii taa tii mu-kuli Abraham lee su, nu ba kuuɛe kebii. Bamu kpini ba bile, nu Sara gye ogbentipu. Amaa ba kɔle gyii fee Ibwaare mu nu o da mu kɔkɔlɔ su sa bamu fee ee biti o sa bamu kebii mu, gye kesintin wuya. ¹² Imu su Abraham mu nu o bile kyun su, halu nu o mee bila taale kuuɛe gbaa mu, kuuɛe obii-nyinsa, nu mu kinaana ki nye akyɔ fee susu akyikpebi abee opu kɔnɔ kikyafa, nu oku mee taale kale bamu.

¹³ Asa numu kpini ba su kɔkɔle-gyii saɲa mu nu ba te nkpa to halu naa fuɔ bamu lewu. Nu ba man nye ato mu nu Ibwaare da mu kɔkɔlɔ su ye ee biti o sa bamu mu. Ba wu imu kata-kata, nu u waa bamu okon. Nu ba kɔle kyula nu ba towe ye, ba gye afo nu ba man gye kase kanumu su asa. ¹⁴ Nu asa mu nu bee towe kanin asin mu, u kaapu nin fee bee ku bee biti bamu gbaa-gbaa bamu aye. ¹⁵ Nu bee daa bee fe nfeere lu osuwɔle mu nu ba kusɔ kumu su mu, naafɔɔ ba din nye okpa bwii kpee toto.

¹⁶ Amaa bee ku bee biti kade lala mu nu ku burɔn ki kyɔ kase su lee numu. Kumu u gye kumu nu ku bu Ibwaare ase susu mu. Imu su u man su Ibwaare ipeeli sa bamu fee ba maa tu mu ye bamu Ibwaare, lu fee o loɲo susu kade lala yila sa bamu.

¹⁷ Lɩ Abraham kɩkɔɔɛ-gyii sɩ mɩ, saɲa mɩ nɩ ɩbwaare tɔv mɩ tɔ kɩ mɩ, ɔ taa mu-bii Isaki ye ɔ naa lee saraga sa ɩbwaare. Abraham ɩ gye ɔsa mɩ nɩ ɩbwaare da mɩ kɔkɔɔ sɩ sa lɩ Isaki sɩ mɩ, amaa nɩ o kyula fee ee biti ɔ taa mu-bii kɩlɔn kpen nɩmɩ naa lee saraga. ¹⁸ Amaa ɩbwaare wɩla tɔwe Abraham ye, “Taa bola fu-bii Isaki sɩ nɩ fii biti fu nye anaana-bii mɩ nɩ n da me kɔkɔɔ sɩ sa fu mɩ.” ¹⁹ Abraham dan o nyi fee ɩbwaare ɩ bila taale kyinɩ Isaki lɩ lewu tɔ. Nɩ fu kɩ mɩ, i du nɩn fee o wu nɩn, nɩ Abraham bwii nye mɩ, mɩ abaa tɔ.

²⁰ Lɩ Isaki kɩkɔɔɛ-gyii sɩ mɩ, ɔ waa Gyekobu maa Esawu kɩsee lɩ bamɩ kakaaku kakyɩna tɔ sɩ.

²¹ Lɩ Gyekobu kɩkɔɔɛ-gyii sɩ mɩ, saɲa mɩ nɩ ee biti o wu mɩ, ɔ waa Gyosefu mu-bii ana anyɔ kusee. ɔ taa mɩ n-yɩ kpasa mu kikpebi nɩ ɔ yɩn ɩbwaare.

²² Lɩ Gyosefu kɩkɔɔɛ-gyii sɩ mɩ, saɲa mɩ nɩ mu lewu tiri tɔ mɩ, ɔ tɔwe mɩ asa ɩsɩrayɩ abi ye saɲa kɩ ɩ ba bee biti ba lɩ Egiyipiti tɔ. Nɩ ɔ sa bamɩ kɔnɔ ye, bee kan bee lɩ mɩ, ba nyinɩ mɩ awiya sɩ ke ba taa.

²³ Lɩ Mosesi akɩbgepu kɩkɔɔɛ-gyii sɩ mɩ, saɲa mɩ nɩ ba kɩbge Mosesi mɩ, ba taa mɩ baala ɩbwaayɩ ɩsa, lɩ fee ba wu Mosesi maa pɔyɩ ɔdan, yege ba man buu Owura kɔnɔsa mɩ gbaa mɩ ɩ man sɩ bamɩ kufuu.

²⁴ Lɩ Mosesi kɩkɔɔɛ-gyii sɩ mɩ, saɲa mɩ nɩ ɔ kɩsɩ dan mɩ o mee biti ba tɩ mɩ ye ɔ gye Egiyipiti Owura Faro mu-bii kyɩsa mu-bii. ²⁵ Nɩ ɔ waa mɩ nfeere fee maa ɩbwaare asa ba buga

gyii awurufo mu, i kyɔ fɛɛ o gyii okɔn kakyina libi to saɲa gberɛɛ to. ²⁶ Mosesi wu fɛɛ i dagaa maa gyii ipeeli lu Ɔmu nu lbwaare lee mu su, i kyɔ Egiyipiti npatɩye kpare kpini. Lu fɛɛ mu ansi i gyan kukɔka mu nu lbwaare ii biti o ka mu kake kaku mu su. ²⁷ Lu kukɔle-gyii su o kusɔ lu Egiyipiti to, yege o man su owura agbu mu nu o su mu kufuu. O kpan mu n-yu yile to lu fɛɛ o wu lbwaare mu nu oku mee wu mu mu. ²⁸ Lu mu kukɔle-gyii su mu, o yii Kanyaŋe Nbuɔo kigyii kake mu. Kanun kake maɲa to nu o yege nu Israyi abi ba taa atɔbwaaya nkalan ŋmate-ŋmate bamu nbuɔo mu, nu i yege nbii gyankpaasa omɔɔpu mu man nye mata bamu.

²⁹ Lu Israyi abi kukɔle-gyii su nu ba nate Ɔpu Pipɛɛ mu to faa fɛɛ kase wulesa su. Amaa Egiyipiti abi ba maa kpan bamu n-yu ye ba waa kanun mu, nkyu mu i gyii bamu.

³⁰ Lu Israyi abi kukɔle-gyii su nu ba nate kyaabɔɔ Gyeriko kade nke nsuɔo nu kumu ipɔre lala mu nu i kyaabɔɔ kade mu i lu tiye.

³¹ Lu okyu gyaga Rahabu kukɔle-gyii su mu, Israyi abi mu nu ba sun bamu ba naa baala ku Gyeriko kade mu, o kɩtaa bamu kɩfo. Imu su mee mu bire ba man kyina mɔɔ mu buga bamu nu ba waa kusɔ to olun sa lbwaare mu.

³² Mune asin nu n bila ye n towe tii su? N mee ye n nye saɲa towe adɩdaapu asa fɛɛ Gideyon maa Baraki ye Samson ye Gyefeta ye Dawidi ye Samuweli ye lbwaare atɔwɛpu mu asin tii su.

³³ Lu bamu kukɔle-gyii su mu, bamu aku ba ko gyii awuragyi lala su, nu bamu aku ba gyii kesintin nate kumu okpa su, nu bamu aku ba nye

ato mu nu lbwaare da mu kokolo su sa bamu mu, nu bamu aku moo ba tii burane nno yeye ba man taale waa sehn. ³⁴ Lu bamu kikoolo-gyii su mu, bamu aku ba dunla fulon yen-yen, nu bamu aku ba lu isakunde lewu to. Bamu aku kapoose ki bilinji olon, nu ba waa alulonpu oko to gyii bamu dun ana ndendemande anaakoru su. ³⁵ Lu kikoolo-gyii su mu, akyu aku ba nye bamu-nyi mu-bii ana mu nu ba wu, nu ba bwii kyini ba nkpa to. Aku ba nye kyanla nu ba yle to kina, fee ba mee lu bamu kikoolo-gyii kamaa ke ba nye sile lu lewu to, amaa ba kyula fee bee biti ba wu, ke ba nye kelewu kyini ye nkpa mu nu i buron. ³⁶ Lu kikoolo-gyii su mu, asa ba yooli aku nu ba tnye aku, nu ba da aku moo igbee taa bamu naa tii ibu to. ³⁷ Lu kikoolo-gyii su mu, asa ba twu aku abuu moo bamu, nu aku moo ba banu bamu to anyo-anyo, nu aku moo ba taa isakunde moo bamu. Aku ba taa nbulupu ye nbwe iwule ba bun, yeye ba naa ba naa kitiri to ye awurufo ye kyanla to. ³⁸ Dulinya numu to asa libi ba man bila dagaa fee ba maa kanun asa manja ba kyina buga. Bamu kikoolo-gyii ki yeye nu ba su ba naa bee yaale ifuli su ye abu su, nu bee baala afule ubo to ye kase ubo lala to.

³⁹ Asa banumu kpini ba nye kyin lu bamu lbwaare kikoolo-gyii su, yeye bamu oku man nye kutu mu nu lbwaare da mu kokolo su sa bamu mu. ⁴⁰ lbwaare nmina ato danbirasa mu nu i kyoo yila ane, nu ngbaa bamu bee biti ba nye, amaa ba man nye bamu kusun danbirasa mu kukoka, amoo naa fuu sanja mu nu an biti a lwe ane kusun poyi ke anaa bamu kpini a naa buga

nye kukoka mu kyekyee.

12

*Yesu Krisito nu i dagaa
a maa buu*

¹ Imu su fee asa damante mu nu ba lee bamu kikole-gyii ifuli kaapu, nu ba lee bamu ansi bee ku ane fale su mu, fan yeege a lee kuto kumaa mu nu kii tii ane okpa, ye ato mu nu u yeege nu an tye alibi to bilen-bilen mu foyi, ke a payi ansi sile kisile mu nu ki de ane ansi to mu naa fu okaa. ² Fan yeege an baa an ku Yesu. Mu i gye omu nu ane kikole-gyii mu ki gyan mu su lu npiili ase, nu mu ii biti o yeege a taale yile to naa fu okaa. Nu o nyi okon mu nu ki de kii gyoo mu su mu, o man taa oyu laasa lewu ye umu ipeeli mu tu sehn. Nu nbunbu o te lbwaare kuwura-gya mu gyisa su. ³ Imu su fan ku kanan mu nu Yesu yile to gyii aworfo alibi awaapu mu nu ba gye mu akisipu mu abaa to, fee kanan mu nu i waa ke fane n-yu i man yoo fane ke fane nkolo i man nyita fane.

⁴ Halu fan maa nyanje ansi fen ko fen tii alibi kiwaa fale gbaa mu, fan man puta ko naa fu katun mu nu ii biti i sula fane kpee lewu to.

⁵ Fen tan asin mu nu lbwaare towe waa fane fee mu-bii ana mu su? Ba kyoroo waa Asunkyan yulasa mu to ye,

“Mi-bii, nu Onyurpe lbwaare kan ee bila fu mu, man taa umu waa iwogya asin.

Nu ee kan ee bute fu kusu mu, man yeege fu abaa to i yoo.

⁶ LỤ fɛɛ bamu nu ɔnyurufe lbwaare ii biti bamu asin mu, bamu nu ɛɛ bila, nu ɔkumaa mu nu ɔkoolɛ mu fɛɛ mu-bii mu, ɛɛ biute mu kusu.”

⁷ Fan nye nkolo yile awurufo to fɛɛ kibila, lbwaare u waa fane kanin fɛɛ mu-bii ana. Lu fɛɛ kebii mɔɔ nu mu-se mee bila mu? ⁸ Amaa nu fan man kan nye kibila fɛɛ kanan mu nu mu-bii kumaa nɔmu u nye mu, kanin bire fan man gye mu gbaa-gbaa mu-bii ana, ɔku mu-bii ana i gye fane. ⁹ Inumu kpini gbaa mu, an su kase su nfi ase mu nu bee bila ane, yege an su beere an sa bamu. Nu mune su nu a mee biya ane n-yu kase gaa sa lbwaare ane-se, mu nu ɔ bu susu, ke a nye nkpa? ¹⁰ Nu ane kase su ase bee bila ane saɲa gberɛ fɛɛ kanan mu nu bee ku fɛɛ i burɔn sa bamu mu. Amaa ane kidanbirasa su nu lbwaare u bila ane, ke a nye-nye mu kubaabuto kyirekyire mu. ¹¹ Kibila ku man bu to nu ku bukɔn. Opula maɲa to mu u koo nun. Amaa bamu nu ba nu sa kibila mu, u yege nu bamu kakyina to ikpa i kyigi, nu u sa bamu kayu yuuli.

¹² Imu su fan man yege fane abaa a yoo fane, amaa fan kusy yile kita a to kinkin. ¹³ Fan yege fane ikpa mu nu fen naa su mu i waa ntintin, ke ayaa ye abaa wusa wuya ana ba man foyi ɔkpa, amaa ba nye ɔlon.

*Fan ku su ke a man
bwii kamaa*

¹⁴ Fan kpan fane n-yu ɔkpa kumaa su, ke fanaa asa kpini fan taale kyina kayu yuuli to, ke fan kyina kakyina mu nu ku man su ineesi. Nu

okumaa mu nu o su ineesi mu, o mee ye o wu Onyuripe lbwaare. ¹⁵ Fan baa fan da su ke fane to oku o man pan lbwaare bwaala, ke oku o man ba waa fee oyu bulilisa mu nu ku dan nu ku biya asin nu kii nyita asa gaalaagaa mu. ¹⁶ Fan ku fane n-yu su ye odan, ke fane to oku o man taa kanyin abee kakyu biti kigyagaa waa mu n-yu to. Fan man yege fane to oku o taa lbwaare asin mu tu kyan fee Esawu mu nu lu agyito kulon su, o fe mu kibulisa mu nu o gye kumu kapatye ogyipu mu sa mu-supu. ¹⁷ Imu kamaa to, fee kanan mu nu fen nyi mu, sana mu nu ee biti fee mu-se o waa mu kusee mu, o pan kumu o man nye kusee mu. O sii taa ansikyu nun ee biti fee naafoo umu nu o wola waa yila mu i kyeege, amaa o man nye umu kanin.

¹⁸ Fan nyinji fee fan man ba Sinayi kibu mu ase fee kanan mu nu Isirayi adidaapo mu ba nin tiri kumu, umaa kumu fulon mu nu u dee yen-yen, yege u waa kitentenbiri tumm, nu afuu lala i maa da mu. ¹⁹ Nu ba nu kabile lala ku kusu ye obile ku ilawo maa towe bamu asin, nu kufuu ki kita ba mu, nu ba kule lbwaare fee o yege katowe. ²⁰ Lu fee asa mu ba man taale yile konosa mu nu lbwaare sa bamu mu. Konosa mu i gye ye, "Halu nu kotobwaaya gbaa kan mata kibu mu, ba tub abuu moo mu." ²¹ Kesintin to mu, asin mu nu i waa toto mu i waa kufuu gaa, halu Mosesi gbaa towe ye, "I waa me kufuu nu me n-yu i kyikyaa me."

²² Amaa fane fane bire fan nye okpa ba Siyon kibu mu ase nu ku gye susu Gyerusalem, lbwaare mu nu o bu to kakpaa mu kade lala.

Fan ba opula mu nu lbwaare nbooo ngbun-ngbun kensi-gyii ngyaŋe mu to. ²³ Nu fan ba lbwaare nbii gyankpaasa mu nu ba kyurooo bamu atuu susu. Nu fan ba lbwaare mu nu o gye asa kpini asin ogyipu mu ase. Nu fan ba asa mu nu bamu ukpa i kyiiigi nu lbwaare yege nu bamu kala ana ba ba waa kyeekeyee mu ase. ²⁴ Nu fan ba Yesu ase, mu i gye omo nu o yile asa ye lbwaare nsana sa katowe kyula pupwe mu nu lbwaare waa mu, nu mu i taa mu nkalan nmate, nu mu nkalan mu u towe asin danbirasa i kyoo Abeli lee mu.

²⁵ Fan ku ye odan ke fan man kina lbwaare mu nu ee towe fane mu asin mu. Lu fee bamu nu ba kina omo nu o towe bamu abwaaresin kase sunfu gbaa mu, ba man taale sile lu kusu bute mu to. Kanin bire, nu an kan kina omo nu ee towe ee lu susu ee sa ane ase kunu mooo de, nene nu an taale sile lu kusu bute mu to? ²⁶ Kanin sana mana to lbwaare maa towe mu, kase ki gyinyen. Amaa nbunbu bire lbwaare towe yila ye, "Man gye kase nkun nu n biti n bila gyinyen, amaa susu gbaa tii su." ²⁷ Asin mu nu o towe ye "N biti n bila mu," I kaapu fee ato toosa mu ii biti i gyinyen ke i lu kyon, ke umu nu i mee taale gyinyen mu i sii.

²⁸ Imu su fan yege a taa afwaala lala sa lbwaare fee a maa nye mu lbwaare kuwura-gyii mu nu ki mee taale gyinyen. Ke a taa kabwaare sile ye beeree sun lbwaare, okpa mu nu i bola mu ansi. ²⁹ Lu fee ane lbwaare gye fulon mu nu ee dee kuto kumaa ee lowe.

*Fan waa ato mu nu ii
biti i bola lbwaare ansi*

¹ Fan kyaga su fen biti abaa fee kinyi-bii Krisito to. ² Fan nyinji ke fan kita afo fane akpaara su, lu fee aku ba maa waa kanin mu, ba kita lbwaare nbooko kifo yegge ba man da su. ³ Fan nyinji Krisito abii mu nu ba tii bamu obu mu, fee fan maa tii bamu su obu otiikpa mu. Ke fan nyinji bamu nu bee gyii awurufo mu, fee fane ii gyii kanin awurufo mana.

⁴ Okumaa numu dagaa maa taa beere ye kesintin sa kekili, ke oku o man lu mu-ka abee mu-kuli kamaa naa de oku ase. Lu fee okumaa mu nu ee waa kanyin ye kakyi biti kigyagaa, ye bamu nu bee lu mu-ka ana abee bamu-kuli ana kamaa mu, lbwaare ii biti o tale bamu. ⁵ Fan man yegge kufulee biti bansa ki baa ki bu fane kakyina to, nu umu nu fan su mu i kukwe fane. Lu fee lbwaare towe ye,

“Kakaaku n mee ye n yegge fane,
nu kakaaku n mee ye n kina fan.”

⁶ Imu su nu an taale a towe ye,
“Onyiripe lbwaare i gye me okyeto,pu,
n mee ye n baa n su kufuu.

Mine nu nyimisa i taale waa me?”

⁷ Fan nyinji fane agyankpaapu didaa mu nu ba da towe fane abwaaresin mu. Fan yegge fane nfeere i baa i gyan kanan mu nu ba kyina kakyina danbirasa mu, ke fan kase bamu kikoole-gyii mu to. ⁸ Kanan mu nu Yesu Krisito du ndee mu, kanin nu o du ndaga, nu kanin nu ee biti o baa o du kakpaa.

⁹ Fan man yege akaapu-bi kukwu-kukwu uku i lee fane lu kesintin okpa mu su. Lu fee i buron sa ane fee ane lbwaare kayaayu mu ki sa ane nkolo to olon, nu i man waa fee nbara mu nu i de sa agyito kigyii, fee kanan mu nu aku ba gyii umu nu i man su tonu sa bamu mu. ¹⁰ Saŋa mu didaa mu, ane Israyi abi an su lbwaare kaswu mu nu bee lee saraga kumu su, yege lbwaare aseepu mu nu ba bu tantu kubuu lala mu to bee lee saraga mu, ba man su okpa be gyii umu ato.

¹¹ Nu lbwaare oseepu bilisa ase u taa atobwaaya nkalan ee loo Opula Kyirekyirekpa Kikyirekyire mu to ee lee alibi kitaakee saraga, amaa atobwaaya mu inun bise bee tuwa umu kanin kade mu nbwama nin. ¹² Imu su Yesu gbaa gyii awurufu kade nbwama, nu o taa mu gbaa-gbaa nkalan fwu asa lu bamu alibi to. ¹³ Kanin su fan yege a lu kpee mu ase kade mu nbwama naa gyii ipeeli mu nu o gyii mu. ¹⁴ Lu fee dulinyaa numu to mu, a man su kade mu nu a biti a kyina kumu to kakpaa, amaa an ku kade mu nu kii biti ki ba mu okpa nin.

¹⁵ Imu su fan yege a bola Yesu su lee saraga yin lbwaare saŋa kumaa, nu kanin saraga maŋa i gye umu nu an su ane asin towesa an lee lbwaare kitu. ¹⁶ Amaa fan man tan adanbirasa kiwaa su, ke fan baa fen kye abaa to, lu fee fale isaraga umu i bola lbwaare ansi.

¹⁷ Fan nu bamu nu ba gyankpaa fane kabwaare-sun mu to ase, ke fan biya fane n-yu kase sa bamu. Lu fee bamu u ku fane kala ana su kake kumaa, nu lbwaare ii biti o taase bamu lu fane ana su. Nu fan kan nu bamu ase mu, u

yege ba sun kusun mu ye kensi-gyii, nu i man gye kanun, bee biti ba taa kokolo nyita waa kusun mu, umee mu i mee ye i kye fane to.

¹⁸ Fan kole kabwaare kole fen sa ane. Nu an kole gyii fee an so nfeere danbirasa, lu fee an biti fee an waa ato mu nu i buron saja kumaa sa lbwaare. ¹⁹ N kole fane gaa fee fan kole kabwaare kole fonfon sa me, ke n nye okpa bwii ba fane ase bilen.

²⁰ lbwaare i gye kayi-yuuli wuya, mu i bola katowe kyula mu nu ki man so okaa mu nkalan so kyini ane-Nyiripe Yesu Krisito lu lewu to. Yesu i gye nbulubu Okpabu kpare mu. ²¹ Nu nbunbu bure n kole fee lbwaare o sa fane ato danbirasa mu nu ii tiri fane, ke fen taale waa mu kebiti. Ke o bola Yesu Krisito so taa ane waa kuto mu nu u bola mu ansi. Yesu Krisito nu bonyaa gye mu lee kakpaa. Amen.

²² Me tomaa ana Krisito abuuu, n kole fane gaa fee fen nu me asin towe waasa animu, lu fee owole mu nu n kyuroo n sa fane fale man bunswu.

²³ N biti fee fen bu fee ba tigi ane birisa Timoti mu nu ba daa kntaa tii obu mu. Nu o kan ba bilen mu, maa mu an biti a ba fane ase.

²⁴ Fan fwaala fane agyankpaapu mu ye lbwaare asa mu kpini. Krisito abi mu nu ba bu Itali mu gbaa bee fwaala fane.

²⁵ lbwaare kabwaala ki baa ki bu fane kpini ase. Amen.

**ɪbwaare Katowe Kyula Popwe
Nawuri: ɪbwaare Katowe Kyula Popwe New
Testament**

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Nawuri)

Contributor: Ghana Institute of Linguistics, Literacy and Bible Translation

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

213815b7-495e-5855-bcae-f5f647c6161e